

Siðanefnd Blaðamannafélags Íslands

Mál nr. 10/2005-2006.

Kærandi: Óskar nafnleyndar.

Kærðu: Valur Grettisson, blaðamaður, og ritstjórnir Björgvin Guðmundsson og Páll Baldvin Baldvinsson.

Kæruefni: Fréttir af ræstingakonu sem talin var grunuð um þjófnað.

Kæran barst siðanefnd í bréfi dags. 5. apríl 2006 frá lögmanni kæranda, Jóni Egilssyni hdl. Málið var tekið fyrir á fundum siðanefndar 8., 15., og 22. maí 2006. Sjónarmið kærðra komu fram í raðpósti Páls Baldvins Baldvinssonar, ritstjóra DV, sem barst siðanefndinni 15. maí 2006. Kærandi óskar nafnleyndar, og er orðið við þeirri beiðni í úrskurði þessum.

Málavextir:

Dagana 24. og 25. mars 2006 birtust fréttir í DV um þjófnað á ca. tveimur milljónum króna af bankareikningi starfsmanns Brimborgar hf. með færslum úr heimabanka hans. Í fyrirsögn á forsíðu DV fyrri daginn kemur fram að önnur tveggja skúringakvænna hjá Brimborg hf. væri grunuð um að hafa stolið milljónunum tveimur. Jafnframt kom fram í undirfyrirsögn að hin grunaða hefði áður tengst fjármálamisferli og væri óvirkur spilafíkill.

Í frétt á bls. 8 hinn 24. mars 2006 segir að kona sem vinni við skúringar sé grunuð um að hafa komist í tölvu nafngreinds starfsmanns Brimborgar hf. og millifært milljónirnar inn á reikning bróður síns. Segir í fréttinni að samkv. heimildum DV muni hin grunaða hafa komist í gögn starfsmannsins í gegnum starf sitt sem skúringakona. Hin grunaða sé 28 ára og hafi áður verið orðuð við fjársvik.

Í frétt á bls. 6 í DV hinn 25. mars 2006 segir að skúringakonan sem grunuð sé um að hafa stolið tæpum tveimur milljónum króna af starfsmanni Brimborgar hf. hafi áður verið dæmd fyrir þjófnað þegar hún vann sem afgreiðslukona hjá 10-11 á árinu 2000. Er málsatvikum þess máls lýst ítarlega, ítrekað sagt frá grunsemdum á hendur henni vegna þjófnaðar af bankareikningi starfsmanns Brimborgar hf. Jafnframt er upplýst að hin grunaða neiti öllum ásökunum í þá veru.

Í kæru lögmanns kæranda segir að umbjóðandi hans hafi fengið upphringingu frá Vali Grettissyni blaðamanni DV degi fyrir birtinguna 24. mars 2006 þar sem hann hafi borið á kæranda framangreind fjársvik, en auk þess upplýst að frétt myndi birtast daginn eftir um málið, ásamt nafni og mynd kæranda. Eftir samtali við umbjóðanda sinn umræddan dag segist lögmaðurinn hafa rætt við þann lögreglumann sem með málið hafði að gera og sá hefði upplýst sig um að kærandi væri ekki grunaður í málinu. Lögmaðurinn segist þá hafa

hringt í Val blaðamann og upplýst hann um þetta atriði og jafnframt mótmælt fyrirhuguðum fréttáflutningi, þ.e. áformum um að bendla kæranda við málið. Segist lögmaður kæranda hafa fengið loforð um að tekið yrði tillit til þessara sjónarmiða. Þrátt fyrir þetta hafi fréttirnar birst, eins og að framan greinir.

Í kærinni segir; „aðför DV að umbj. mínum er með ólíkindum. Vitandi að umbj. minn liggur ekki undir grun í málinu skv. lögreglu slengir DV ofangreindu á forsíðu. Þrátt fyrir að umbj. minn sé ekki nafngreindur eða birt mynd af honum í þessu blaði 24. mars er ljóst við hvern er átt. Allir sem þekkja til umbj. míns og þeir sem tengjast Brimborg vita hvern DV á við. Bersýnilega ranglega og andstætt betri vitund, segir DV að umbj. minn sé sterklega grunuð um verkið. Þá er ýjað að því að umbj. minn skoði viðkvæm gögn í tölvum starfsmanna Brimborgar eftir að þeir fara heim úr vinnu“. Segir í kærinni að fréttáflutningurinn og tilheyrandi aðdróttanir hafi verið „mjög meiðandi“ fyrir kæranda og hafa þann „tilgang einan að meiða æru hennar.“

Varðandi síðari fréttina sem birtist 25. mars 2006 og fjallar um fimm ára gamalt refsímál á hendur kæranda, þar sem kærandi var dæmdur fyrir að stela rúmum 20 þús. kr., segir í kærinni; „ekkert tilefni er til að DV birti nær “heilsíðufrétt” um það mál svo löngu síðar. Þá segir í fyrirsögn að skúringakonan hafi áður verið dæmd fyrir þjófnað líkt og hún hafi aftur verið dæmd núna!“ Telur lögmaður kæranda að DV hafi brotið gegn 4. og 5. gr. siðareglna Blaðamannafélags Íslands með umfjöllun sinni.

Kærðu segja í umsögn sinni til siðanefndar að heimildir hafi borist um ofangreindan þjófnað inná ritstjórn DV hinn 23. mars 2006. Staðfest hefði verið þegar líða tók á kvöldið að atburðurinn hefði átt sér stað, og haft eftir framkvæmdastjóra Brimborgar að viðeigandi ráðstafanir hafi verið gerðar. „Staðfest var að einstaklingur í ræstingum væri grunuð um stuldinn eða aðild að honum. Staðfest var að lögreglan ynni að rannsókn málsins. Samkvæmt heimildum DV beindist grunurinn alfarið að einum af tveimur stafsmönnum í ræstingum í fyrirtækinu. Heimildir greindu einnig frá fyrri afbrotaferli þess sem grunaður var.“ Á grundvelli framangreindra heimilda var fréttin sem birtist 24. mars 2006 rituð. Kærðu segja að engin gögn, s.s. hljóðritanir, liggja fyrir um samskipti blaðamanns DV og lögmanns kæranda hinn 23. mars 2006. „Sem gögn eru frásagnir lögmannsins einskis virði“, segir í umsögn kærðra. Þá segja kærðir, að „önnur frétt af þessu tilefni“ hafi birst deginum eftir, þar sem „rakinn“ var „dómur yfir viðkomandi einstaklingi frá 2000. Voru málavextir raktir og einnig greint frá að stúlkan neitaði að hafa átt þátt í ráninu úr heimabankanum í Brimborg. Enn var nafnleysi stúlkunnar virt og ekki birt af henni mynd.“

Upplýst er í umsögn kærðu, að í frétt i DV 5. apríl 2006 hafi bróðir hinnar grunuðu játað aðild sína að málinu en lagt áherslu á sakleysi systur sinnar. Jafnframt segir þar frá frétt í Fréttablaðinu 9. maí 2006, þar sem fram komi að bróðir kæranda hafi játað þjófnaðinn á sig, en jafnframt að kærandi lægi ekki lengur undir grun, en vitorðsmaður bróðurins innan Brimborgar væri hins vegar enn ófundinn.

Umfjöllun:

Siðanefnd getur tekið undir með ritstjórn DV, að ofangreindur þjófnaður úr heimabanka starfsmanns Brimborgar hf. hafi verið fréttæfni og eðlilegt að segja frá honum í fjölmiðlum. Þó telur siðanefnd of langt gengið að greina jafn nákvæmlega frá grunsemdum um meinta sekt kæranda í málinu og DV gerir í umrætt sinn. Umfjöllunin jaðraði við nafnbirtingu og þó liggur ekkert fyrir um að lögregla hafi grunað kæranda um þjófnaðinn. Með þetta í huga er umfjöllun DV um fimm ára gamlan refsidóm kæranda jafnframt verulega ósanngjörn.

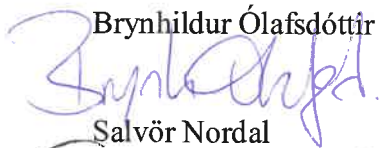

Siðanefnd telur að DV hafi ekki gætt nægilegrar aðgátar og varfærni við fréttaskrif sín í ofangreindu máli. Siðanefndin telur að með vinnubrögðum sínum hafi ritstjórn DV brotið gegn 3. gr. siðareglna Blaðamannafélags Íslands.

Úrskurður:

Ritstjórn DV telst hafa brotið gegn 3. grein siðareglna Blaðamannafélags Íslands. Brotið er alvarlegt.

Reykjavík, 22. maí 2006.

Kristinn Hallgrímsson

Brynhildur Ólafsdóttir

Salvör Nordal

Hjörtur Gíslason

Sigurveig Jónsdóttir
